

OZVĚNY SLATIŇAN

ČERVEN 2020

MĚSÍČNÍK SLATIŇANSKÉ RADNICE

Najdete nás na internetu: www.slatinany.cz, nebo na facebooku: www.facebook.com/Slatinany

POZVÁNKA NA ŠVÝCÁRNU

Milí Slatiňáci,
všechny vás srdečně zveme k návštěvě muzea. Vzhledem k nouzovému stavu a nařízením vlády ČR kvůli šíření nákazy koronaviru jsme nestačili muzeum ani otevřít, a to jsme měli Švýcárnu již připravenou na přivítání svátků jara velikonoční prodejní a tvořivou výstavou. První návštěvníky jsme mohli přivítat až 11. května za dodržení zpřísněných hygienických opatření.

Největší letošní novinkou je rozšíření otvírací doby:

duben sobota–neděle 9.00–16.00 hod.

září–říjen pondělí–neděle 9.00–16.00 hod.

květen–srpen pondělí–neděle 9.00–18.00 hod.

Dále v „magické“ místnosti najdete novou nástěnnou malbu od kreslíře Mgr. Libora Škrlika s interaktivními prvky a plastickou malbu – modlitba koně.

Pro malé návštěvníky jsme připravili obří puzzle s motivem kladrubského koně a drobné herní prvky například stájovou lékárníčku pro veterináře a pochoutky pro koníky.

Přijďte se podívat, těšíme se na vás.

KONTAKT: tel. 469315 134, 725 174 501,

e-mail: svycarna@slatinany.cz, web: www.slatinany-svycarna.cz.

Za muzeum Švýcárna Stanislava Jedličková

Podařilo se...

1. Provedla se poslední etapa opravy mostu ve Škrovádu. Otryskala se stávající ocelová konstrukce mostu, vyčistily se a vytmelily dilatační spáry a provedly se sanační práce čelních ploch opěr a pilířů.
2. Projektová dokumentace k územnímu a stavebnímu řízení na propojení lokality 27/R s ulicí Svatojánskou ve Škrovádu. Po získání příslušných stanovisek a vyjádření bude podána žádost o povolení stavby na MěÚ v Chrudimi.
3. Zadávací dokumentace na opravu části chodníku v ulici 5. května ve Slatiňanech. Oprava by měla proběhnout v letošním roce.
4. Projektová dokumentace na modernizaci objektu Mateřské školy Slatiňany. Modernizace bude spočívat ve stavebních úpravách objektu, instalaci tepelných čerpadel, instalaci decentrálních VZT jednotek, instalaci otopných soustav a výměny elektroinstalace.
5. Zadávací dokumentace na opravu fasády Základní školy Slatiňany. Bude požádáno o povolení stavby u zdejšího stavebního úřadu.
6. Projektová dokumentace pro realizaci stavby na doplnění hřbitovní zdi a novou vstupní bránu na hřbitov ve Slatiňanech. Stavební práce budou zahrnovat i zřízení nového přechodu pro chodce i celkovou obnovu veřejného osvětlení v ul. Schmoranzova

Eva Esserová, investiční technik

Máme opět otevřeno!

Milí čtenáři, návštěvníci knihovny a infocentra, jsme rády, že opět můžeme nabídnout své služby, protože máme otevřeno. Samozřejmě, že nemusíte mít žádné obavy při vracení zapůjčených knih a časopisů, protože vám byly všechny zápůjčky po dobu uzavření knihovny prodlouženy, a tudíž vám nehrozí ani pokuty za pozdní vrácení. Zároveň splňujeme všechna doporučená hygienická opatření týkající se ochrany před koronavirem (dezinfekce rukou, ochranné roušky, zástěny i rukavice), takže kdo ještě nedorazil, neváhejte, a přijďte si zapůjčit další knížky.

Renata Maryšková, vedoucí knihovny a infocentra

Rada města Slatiňany projednala na 58. schůzi dne 20. 4. 2020:

1. Byl přijat věcný dar (350 kusů roušek v hodnotě 16 093 Kč) od společnosti AIRTEX styl s.r.o.
2. Rada města schválila smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene na soukromém pozemku p. č. 686/1 související s rekonstrukcí veřejného osvětlení v ulici T. G. Masaryka (VO od úřadu směrem na Chrudim). Celková finanční náhrada za zřízení činí 19 265,40 Kč bez DPH.
3. Došlo k vyřazení neupotřebitelného majetku. Jednalo se převážně o drobný hmotný majetek z roku 2 000 a starší (např. radiomagnetofonu, fotoaparát, starý nábytek, ...).
4. Došlo k odložení vypsání veřejné zakázky malého rozsahu na dodávku příkopového ramene z důvodu získání dalších cenových nabídek.
5. Rada schválila dohodu o ukončení smlouvy o poskytování stravování a o nájmu pozemku (zahradky) s provozovatelem restaurace Giles z důvodu ukončení provozu.
6. Rada města schválila provést v části parcely č. 663 v kat. území Slatiňany stavbu inženýrské sítě (kanalizační přípojky) v délce cca 27 bm.
7. Došlo ke schválení provozu platebního terminálu na plovárně od společnosti B-payment Olšanská s.r.o.
8. Rada města schválila poskytnutí dotací v rámci schváleného limitu na rok 2020. Podaným žádostem o finanční prostředky na konání společenských, sportovních či kulturních akcí nemohlo být vyhověno, jelikož se z důvodu vyhlášení nouzového stavu a následných opatření se nemohly konat. V případě, že žadatelé tyto akce chtějí realizovat v náhradním termínu, musí se obrátit na MěÚ pro další informace. Kompletní výše poskytnutých dotací jsou k dispozici na webu města v přehledu usnesení.
9. Byla schválena dohoda o ukončení Smlouvy o těžbě a prodeji dřeva se společností Lesoprodukt s.r.o. Kvůli nouzovému stavu společnost není schopna aktivně prodávat vytěžené dřevo a potýká se s ekonomickými problémy. Dohoda řeší předčasné ukončení smlouvy s tím, že bude společnost uhrazeno pouze 90% vynaložených nákladů.
10. Schválení změny rozpočtu v příjmové části 85 095 809 Kč (dovrnáno financováním příjmů 4 055 300 Kč) a ve výdajové části 87 611 209 Kč (dovrnáno financováním výdajů 1 539 900 Kč) – PD na VO v ul. Farská, koupě pozemku od Českých drah (parčík před nádražím), pořízení zdravotní přepážky na pokladně úřadu.
11. V různém Rada:
 - uložila ředitelům příspěvkových organizací doložit k 4. 5. 2020 částku uspořeno po dobu trvání nouzového stavu, dopady na hospodaření a stav připravenosti na zahájení výuky
 - obnovila termín zahájení svozu pytlů od domu, a to od 4. 5. 2020
 - diskutovala nad návrhem speciálních úředních hodin MěÚ pro seniory
 - doporučila MěÚ nevyměřovat penále za opoždění uhrazení poplatků do 30. 6. 2020
 - pověřila radního zjištěním informací o možnostech čerpání dotačního titulu „Výzva pro územní samosprávné celky – operační program zaměstnanost“
 - rozhodla o pokračování čipování popelnic od 4. 5. 2020
 - projednala zprávu hodnotící komise k veřejné zakázce malého rozsahu s názvem „Oprava fasády ZŠ“. Rozhodla o vyloučení účastníka Setertix Group s.r.o. z důvodu nesplnění podmínek zadání výběrového řízení. Vybrala zhotovitele opravy fasády a klempířských prvků školy, a to Realitní a stavební společnost s.r.o. s cenovou nabídkou ve výši 3 549 999 Kč bez DPH.
 - souhlasila s technickým zhodnocením budovy ZŠ v souvislosti s realizací projektu „Odborná učebna na přírodní vědy“ v rámci 11. Výzvy MAS Chrudimsko IROP.
 - diskutovala o pracovních skupinách k projektu „Otevřené a přístupné město“

Rada města Slatiňany projednala na 59. schůzi dne 4. 5. 2020:

1. Schválení změny rozpočtu v příjmové části 85 095 809 Kč (dovrnáno financováním příjmů 4 450 800 Kč) a ve výdajové části 88 006 709 Kč (dovrnáno financováním výdajů 1 539 900 Kč) – dofinancování opravy fasády ZŠ.
2. Rada schválila úpravu závazných ukazatelů ZŠ. Úprava souvisí s novou klimatizací na budově ZŠ, rekonstrukcí kotelny, nátěrem věžičky a opravou fasády.
3. Ředitel ZŠ byl pověřen podepsáním smlouvy o dílo s názvem „Oprava fasády ZŠ Slatiňany“.
4. V různém Rada:
 - v souvislosti s uvolňováním opatření nouzového stavu, ukončila od 8. 5. 2020 bezplatné parkování na parkovištích města
 - rozhodla od 5. 5. 2020 obnovit provoz MŠ

Rada města Slatiňany projednala na 60. schůzi dne 11. 5. 2020:

1. Byla upravena směrnice „Pravidla parkování v místech zřízených a vyhrazených parkovacích míst“. Z původní částky 4 000 Kč/rok, zvýšení na 6 000 Kč/rok. Nově na parkovišti „hřebčína“ může parkovat až 15 aut zaměstnanců Národního hřebčína Kladruby nad Labem kromě všedních dnů i o víkendů. Jedná se pouze o paušalizaci poplatku, nikoliv o rezervované stání.
2. Rada vybrala z cenových nabídek technický dozor stavebníka, koordinátora BOZP staveniště a autorský dozor na jednotlivé stavby dle ustanovení stavebního zákona.
3. Rada odložila projednání výběru technického dozoru stavebníka pro akci přístavba ZŠ z důvodu nedostatečného množství získaných cenových nabídek.
4. Byla schválena výzva na zadání veřejné zakázky malého rozsahu na opravu části chodníku v ul. 5 května ve Slatiňanech.
5. Rada schválila vypsání podlimitní veřejné zakázky na služby zadávané v nadlimitním režimu formou otevřeného řízení s názvem „Zajištění provozu sběrného dvora a s tím spojené zajištění zpětného odběru elektrozařízení“.
6. Byla schválena výjimka ze směrnice o zadávání veřejných zakázek malého rozsahu na nákup bočního vyžinače za traktor pro údržbu města od společnosti Agrometall s.r.o. za 258 900 Kč bez DPH. Pořízení vyžinače do vlastnictví města je ekonomicky výhodnější, než tuto službu opakovaně objednávat od komerčních poskytovatelů vzhledem k dané ploše a zároveň tím bude možné operativněji zabezpečit posekání ploch.
7. Rada vzala na vědomí výsledky hospodaření příspěvkových organizací (ZŠ, MŠ, ŠJ, ZUŠ) za první čtvrtletí 2020.
8. Došlo k přidělení individuální finanční dotace Mgr. Emě Hubáčkové na náhradní termín koncertu Ave Maria. Rada nepřidělila individuální dotaci Lince bezpečí z.s.
9. Byl schválen dodatek k nájemním smlouvám na byty na Starém náměstí. Dodatek vychází z požadavků nájemníků.
10. Rada města schválila provést v části parcely č. 472/2 v kat. území Kunčí stavbu inženýrské sítě (umístění vodovodního řádu), zřízení komunikace a vybudování dočasné zpevněné plochy jako dočasného obrátště.
11. Rada města schválila provést v ulici Škrovádská rekonstrukci distribuční soustavy (položení kabelového vedení), která bude vybudována společností ČEZ Distribuce, a. s. a zřízení věcného břemene. Spolu se schválením a zřízením věcného břemene se město dohodlo, že bude spolu se stavbou položena chránička optického kabelu a kabelové vedení pro vybudování nového veřejného osvětlení.
12. Rada schválila čerpání rezervního fondu ZŠ ve výši 150 000 Kč vč. DPH na zajištění TDS a BOZP pro opravu fasády.
13. Schválení změny rozpočtu v příjmové části 85 245 809 Kč (dovrnáno financováním příjmů 4 501 000 Kč) a ve výdajové části

88 206 909 Kč (dorovnáno financováním výdajů 1 539 900 Kč) – opravy rozhlasu, monitorovací zprávy k rekonstrukci hasičské stanice a ul. Klášterní (nutné kvůli získaným dotacím), právní činnost spojená s úpravou místní komunikace ve Škrovádě a přístavbou ZŠ.

14. V různých Rada:

- kvůli nouzovému stavu rozhodla o novém termínu otevření plovnárny, který bude 12. 6. 2020
- pověřila MěÚ objednat služby sběrného dvora u firmy Recycling kovové odpady a.s. na dny čtvrtek, pátek a sobota až do 13.6.
- vzala na vědomí zápis z jednání Osadního výboru Trpišov, jehož požadavky ve výši 150 tis. Kč na vypracování nových studií na rekonstrukci prodejny a úpravu návsi nelze v současné době finančně pokrýt z důvodu klesajících příjmů města ze sdílených daní v souvislosti s koronavirem. Rada doporučila uplatnit tento požadavek při sestavování rozpočtu pro rok 2021.
- odložila plánovanou návštěvu partnerského města Rorbas

ve Švýcarsku na rok 2021.

- odsouhlasila realizaci projektu Šablony III pro MŠ
- vzala na vědomí nabídku odkupu pozemků v k.ú. Škrovád a v k.ú. Kunčí za účelem řešení dopravního napojení lokality na ulici Svatojánská.
- vzala na vědomí nabídku na vypracování studie Orel – Slatiňany cyklostezka. Pověřila starostu jednáním se starostou Orle o možnostech spolufinancování.
- pověřila MěÚ prověřit cenu a možnosti svozu bioodpadu přistavením kontejnerů.
- schválila prodloužení smlouvy na Mobilní rozhlas.
- vybrala variantu kovové konstrukce nové hřbitovní brány s diagonálními prvky výplně obou křídel.
- pověřila MěÚ zjistit finanční náročnost výměny dožilých oken a zateplení budovy ŠJ.

Body jednání Rady blíže okomentoval Ing. Vít Steklý

SENIOR TELEFON

- Rozumíme pocitům osamělých seniorů
- Společně překonáme pocity smutku, úzkosti a strachu
- Vyslechneme Vás, kdykoli se ocitnete v těžké životní situaci (ztráta blízkého, zhoršený zdravotní stav, problémy ve vztazích, ...)
- Poradíme Vám s vyřízením sociálních služeb a dávek i s možnostmi podpory pro pečující
- Pomůžeme Vám, pokud zažíváte zneužívání nebo domácí násilí

LINKA DŮVĚRY PRO SENIORY

- Anonymní linka důvěry pro seniory, pečující a jejich blízké
- Nonstop a zcela bezplatně

ŽIVOT[™] / ASISTENCE

800 157 157

seniortelefon@zivot90.cz

POHÁDKOVÝ KVÍZ

Tak tu máme červen a tento měsíc patří hlavně vám dětem. Hned první den tohoto měsíce slavíte přeci svátek? Víte, jak se jmenuje?

No přece **Mezinárodní den dětí** ☺.

Kdo nám do knihovny správné odpovědi na tento kvíz přinese, maličkost si od nás odnese.

1. Co řekla Maruška králi v pohádce Byl jednou jeden král? Mám tě ráda jako

- zlato
- cukr
- sůl

2. Koho zmrazila hůlka Mrazilka z Mrazíka?

- Ježibabu
- Marfušu
- Nastěnku

3. Kdo je Pat a Mat?

- nešikovové
- šikulové
- géniové

4. Jak se jmenuje kamarádka Maxipsa Fíka?

- Ája
- Kája
- Jája

5. Co jí nejraději medvídek Pú?

- med
- květ
- ovoce

6. Kdo je Bob a Bobek?

- králíci
- zajáci
- morčata

7. Co se stalo z Ošklivého káčátka?

- labuť
- kohout
- husa

8. Kdo skončí v peci v pohádce O Jeníčkovi a Mařence?

- dědek
- babka
- Jeníček

9. Jak se jmenuje kůň od Popelky?

- Jurášek
- Kurášek
- Murášek

10. Jak řezbář přišel k Pinocchiovi?

- ukradl ho
- koupil si ho
- vyřezal ho

11. Jak se jmenuje nejlepší přítel Včelky Máji?

- Hop
- Vilík
- Max

Správné odpovědi označte a do 19. 6. 2020 do knihovny přineste!

UHELNÉ SKLADY KYSI

Kysilková Jana

HLINSKO, Nádražní 1700

tel.: 469 312 886 po celý den 602 894 237

PRACOVNÍ DOBA: Po - Pá: 6.30 - 15.00

www.uhlihlinsko.cz

tradice - spolehlivost - vstřícnost

JARNÍ CENY

- BRIKETY REKORD
- BÍLINSKÉ UHLÍ z Ledvic

pouze do vyprodání zásob

- Německé brikety REKORD velikost 5, 10, 15 cm
KOSTKA - OŘECH 1 - OŘECH 2
Dále nabízíme: černé uhlí, kovářské uhlí

19:00 hod. Sokolovna

16.9. SLATIŇANY

PŘEDPRODEJ: Chrudim - Agentura Štěpánka s.r.o., Břetislavova 61, tel: +420 469 622 768
a dále v síti: www.ticketart.cz

Vitamin D

V obecném povědomí je vitamin D sice vnímán jako důležitá složka stravy, ale takovému zájmu a popularitě jako vitamin C se zatím zcela netěší. Neprávem.

V organizmu je **nepostradatelný při tvorbě imunity**, nejen proti infekčním nemocem, ale i proti vzniku nádorových onemocnění. Přispívá ke vstřebávání vápníku z potravy, je důležitý pro správný vývoj kostí a zubů u dětí, podílí se na udržování dobré kondice skeletu v dospělosti a brání vzniku osteoporózy ve stáří. Je důležitý pro normální činnost svalů, jsou uváděny souvislosti s některými méně známými, ale závažnými chorobami jako roztroušená skleróza mozkomíšni a některé chronické záněty střev.

Podle dosavadních epidemiologických údajů to vypadá, že nás COVID-19 v příštích měsících a asi i letech neopustí. Je proto třeba udělat vše pro vybudování dostatečné imunity a připravit se na příští podzim a zimu, kdy se situace může dále komplikovat příchodem tradičních podzimních viróz a posléze i chřipky. V následujících měsících bychom měli vlastní imunitě věnovat zvýšenou pozornost.

Vitamin D je tvořen komplexem jeho několika forem. Pro nás je nejdůležitější jedna z nich, označovaná jako vitamin D3. I ten je ještě měněn v játrech a ledvinách na účinnou variantu. Hladinu vitaminu D3 je možno v současné době laboratorně měřit. Rozsáhlým zkoumáním bylo zjištěno, že prakticky u poloviny „západní“ populace je jeho hladina v organizmu nedostatečná.

Vitamin D patří mezi vitaminy rozpustné v tucích. Je v rybách, především v těch tučnějších (rybí tuk), v mléku a mléčných výrobcích, ve vaječném žloutku slepic z volného chovu. Dále je v některých umělých tucích, které jsou tímto vitamínem obohacovány. Důležitá je jeho tvorba v kůži vlivem slunečních paprsků. Tato schopnost však klesá s věkem a oslunění jen samotné obličejové oblasti je označováno za nedostatečné. Také podzimní a zimní sluníčko je málo účinné. Při slunění se doporučuje opakovaně doba asi 20 minut, ne více, aby se nezvyšovalo riziko kožních komplikací. Slunečním paprskům má být vystavena větší část těla. Vitamin D je též v doplňcích potravy, které si můžeme zakoupit v lékárnách, některých obchodech se zdravou výživou a také pomocí internetového prodeje. Použití těchto potravinových doplňků bychom měli uvážit hlavně v podzimních a zimních měsících. Budeme-li se pro nějaký takový přípravek rozhodovat, volme takový, kde v jedné denní dávce je vitamin D3 v tisících mezinárodních jednotek (IU), nikoli ve stovkách.

MUDr. Josef Tuhý

ZDRAVÝ DEN S NW CHRUDIM – Lovětínská rokle, Lichnice a Kaňkovy hory

V sobotu 6. června 2020 nás čeká 12,5 km dlouhý okruh z Třemošnice do Běstviny. Projdeme Lovětínskou roklí s NS Historie vápenictví, navštívíme hrad Lichnice s rozhlednou

Miladou a podél Zlatého potoka a lesem přejdeme Kaňkovy hory do Běstviny, kde se zastavíme u kaple sv. Jana Nepomuckého postavené ve slohu barokní gotiky. Dopravu auty domluvíme v týdnu před akcí na tel. 739 031 081. Mapu trasy najdete na webových stránkách NW Chrudim.

Těším se na další prima akci! Pavla Šimonová

Pozvání

Na setkání seniorů v klášteře na den 11. 6. 2020 od 15 hodin. Srdečně zvou řádové sestry a M. Kyselová.

POHŘEBNÍ SLUŽBA A KAMENICTVÍ HORÁK

Provádíme kompletní služby v pohřebnictví pro obřadní síň Chrudim, Pardubice, Skuteč a po celé ČR včetně církevních pohřbů a zahraničních převozů za nízké ceny.

VŠECHNY NÁLEŽITOSTI SPOJENÉ S POHŘBEM VYBAVÍTE JEDINĚ U NÁS NA JEDNOM MÍSTĚ ZA NEJLEVNĚJŠÍ CENY.

NEJLEVNĚJŠÍ CENY POHŘEBNÍCH SLUŽEB NA WWW.POHREBNISLUZBA-HORAK.CZ

KANCELÁŘ:

- Masarykovo nám. 34, Chrudim (Na Bídě)
PO - PÁ 8.00 – 15.00 hod.
- Pardubická 1495, Přelouč (naproti hotelu Fontána)
PO - PÁ 8.00 – 13.00 hod.

KOPÁNÍ HROBŮ A STAVBA HROBEK VÝROBA A MONTÁŽ POMNÍKŮ, OPRAVA HROBŮ

Pohřební pohotovost 24 hodin denně včetně víkendů a svátků.

Tel.: 776 86 86 00, 466 650 168

**JEDINĚ U NÁS
ZAŘÍDÍTE
KOMPLETNÍ SLUŽBY
V POHŘEBNICTVÍ**

Slavnostní koncert
v předvečer svátku sv. Václava

Ave Maria

5. ročník

Emma Hubáčková
operní pěvkyně, dramatická soprána
Josef Moravec
sólita opery Národního divadla Praha
Antonieta Petráková
(Slovensko) harfa
Jitka Nešverová
korepetitorka Národního divadla Praha

Prosovy kostel sv. Martina ve Slatiňanech rozšíří v neděli 24. května 2020 od 17.00 hodin bohatost a všímavost účinkajících umělců, kteří věnují život neplánovaným skladbám a áriím českého a světového repertoáru, které propojují nejčistší ideál lásky a ženy jako věčné inspirace.

Záložní poděkování patří Městu Slatiňany, Římskokatolické farnosti Slatiňany a společenostem C. BECHSTEIN Europe s.r.o. a TRANSYS spol. s r.o., Chrudim, za jejich podpory se koncert koná. Koncert se koná pod záštitou a s podporou I. náměstka hejtmana Pardubického kraje Ing. Romana Líšky.

Předprodej vstupenek:
EMMA Art Agency, tel. 775 591 557
www.ticketportal.cz + prodejní místa Ticketportalu
Informační centra
Cena vstupenky: 270 Kč

neděle 27. 9. 2020
17.00 hod., Slatiňany, kostel sv. Martina
www.emmahubachkova.cz

R. A. Smekal (1863–1937) byl zakladatelem a průkopníkem českého hasičského průmyslu

Titulek článku je opisem epitafu z náhrobku na zdejší hřbitově, který byl v roce 2007 zrušen a ostatky zesnulého exhumovány. Ty pak byly přemístěny do jeho rodné domoviny v Čechách pod Kosířem, kde jsou pochováni jeho předkové.

Podobiznu továrníka Smekala vidíme na perokresbě s jeho paraťou (obr. č. 1),

Obr. č. 1

nápis na dnes zrušeném hrobu je na obr. č. 2.

Podnikání firmy Smekal ve Slatiňanech přiblížíme pouze stručným sdělením, protože tomu účelu byly vydány dvě samostatné publikace od J. Jendřišáka (obr. č. 3).

Regionálním historikem P. Kobetičem byl Smekal zařazen k osobnostem Chrudimska jako manažer s odbornými znalostmi, uplatňující se jako vynálezce, konstruktér a výrobce hasičské techniky. Pro ilustraci přetiskujeme tři typy vývojových stříkaček jeho provenience. Jsou zachyceny na obr. 4, 5 a 6 a opatřeny doprovodným textem.

S majitelem továrny patřící Smekalovi

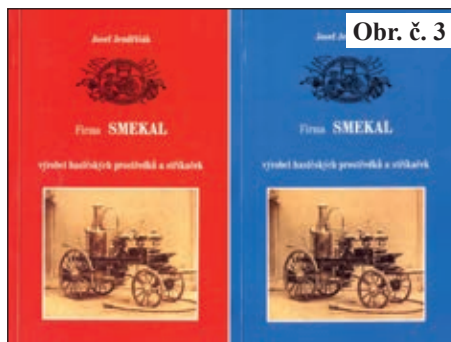
Obr. č. 2

jsou Slatiňany spjaty léty 1907–37, tedy až do jeho smrti v 74 letech.

V roce 1907 kupuje Smekal malý závod ve Slatiňanech od jeho vlastníků ing. V. Černého a J. Němce se 26 zaměstnanci, kteří přeorientovali původní výrobu na protipožární stříkačky. Jmenovaní pracovali předtím v administrativě firmy Smekal v Praze na Smíchově a v příznivé době konjunktury se osamostatnili (1905). Za dva roky pak závod nabídl bývalému šefovi, který ho pak koupil (21. 7. 1907).

Smekal převedl výrobní program z Prahy do nového závodu, zmodernizoval jej, rozšířil slévárnu a montážní dílnu. Hasičské stříkačky byly kompletovány již jako kombinované se spalovacím motorem.

Po první světové válce, po ukončení válečných zakázek, se firma vrátila k výrobě hasičské techniky, požárních žebříků, osazování vozidel požárními čerpadly a zahájila výrobu kropicích a splachovacích vozů. Jejich prodej byl nabídnut i do zahraničí na základě moderní konstrukce. Výroba požárních hadic byla v závodě zahájena v roce 1935.

Obr. č. 3

V roce 1937 Smekal zemřel a vdova svěruje vedení závodu ing. Potůčkovi, který ho v roce 1940 od ní odkoupil a stává se jeho majitelem.

Továrník Smekal byl velmi činný člověk, ve svém oboru pracoval plných 50 let svého života. Životním posláním pro něho byla služba hasičskému fenoménu, zachraňující hodnoty a životy, v níž plně uplatnil své tvůrčí schopnosti a zároveň byl výrobcem této techniky pro hasičské sbory v republice. Mezi odběrateli měl dobrou pověst. Do hasičských periodik (odborných časopisů) např. Hasičských rozhledů napsal desítky článků, často doplněných vyobrazením popisované techniky. V původním znění je cituje výše zmíněná publikace J. Jendřišáka.

Ke studijním účelům pro nové adepty povolání vydal odborné spisy např. Nauku o hasičství, Přístroje do kouře, Lučba v hasičství a Parní stříkačka a její obsluha.

Továrník Smekal si cenil práce dělníků

Obr. č. 4

Obr. č. 5

Obr. č. 6

ve své firmě a pro kvalifikované zaměstnance postavil rodinné domky (16). V období hospodářské krize na počátku 30. let minulého století nebyla práce nikdy přerušena, takže nemusel z řad dělníků nikoho propouštět. Přestože bylo zakázek méně, výděly zajistily všem dobré životní podmínky i jejich rodinám.

Ing. Milan Vorel

Měsíc s pěknou knihou

Čtenáři naší knihovny nám poskytují dobré tipy a náměty na knihy, které si oblíbili, a které by doporučili k přečtení i ostatním. Ty, kteří nám svůj názor a odkaz na zajímavou a poutavou knížku ještě nezaslali, prosíme, aby si našli chvíličku, a buď osobně, nebo prostřednictvím e-mailu (knihovna@slatinany.cz) tak kdykoliv učinili. My budeme mít větší množství výběru oblíbených titulů mezi vámi čtenáři a v každých Ozvěnách některé z nich uveřejníme.

Pro tento měsíc bychom chtěly nabídnout:
Katarína Gillerová – Jestli mi neuvěříš
Markéta Harasimová – Osmnáct

Jan Kokeš (1812–1867)

Jan Kokeš zemřel v den svých 55. narozenin ve Slatiňanech čp. 80 na tuberkulozu. Jeho náhrobek najdeme na slatiňanském hřbitově hned při vchodu vlevo.

Přílohy: portrét Jana Kokeše od Josefa Papáčka, kamenný kříž v Rabštejnské Lhotě, nádvoří statku na Podhůře, domek ve Svatojanské ulici ve Škrovádě.

Text a fotografie JUDr. Hana Mikanová

Prameny:

Farní kniha Slatiňany

Kobetič Pavel: Osobnosti Chrudimska, Chrudim 2002

Valenta Jiří: Malované opony divadel českých zemí, Praha 2010

Mikanová Hana: Jan Kokeš, Chrudimské vlastivědné listy, Chrudim 2015

Je pozoruhodné, v kolika uměleckých oborech Jan Kokeš působil a vynikal: malíř, sochař, rytec, řezbář, umělecký tkadlec. Narodil se r. 1812 v malé pasekářské obci Kunčicích pod Ondřejníkem. Navštěvoval vídeňskou Akademii výtvarných umění jako žák Ferdinanda Geoga Waldmullera. Roku 1840 přichází do Chrudimě, před rokem 1850 žije ve Slatiňanech, poté ve Škrovádě, kde si zařídil kamenickou a sochařskou dílnu (dodnes stojí domek, kde se dílna nacházela).

V místě rodiště malíře Kokeše jsou dosud zachovány jeho obrazy „Matka Boží“, „Salvátor Mundi“ a jím zhotovený kamenný kříž.

Za jeho téměř třicetiletého působení v Chrudimi, Slatiňanech a okolí se věnoval převážně sakrální a portrétní malbě, sochařství, řezbářství. Jeho všestranné dílo není souhrnně podchyceno, proto je dále uveden pouze jeho zlomek tak, jak to některé umožnily dostupné prameny a realie.

Kokešovým malířským dílem je oltářní obraz sv. Kunhuty v Polomu u Trhové Kamenice, oltářní obraz sv. Michaela v Licibořicích (již nezachován), malby v kostele Nejsvětější Trojice v Chrašti, také již nedochovaný oltářní obraz sv. Filomény ve slatiňanském kostele. Jako řezbář zhotovil Jan Kokeš vyřezávané oltářní nástavce v kostele sv. Jakuba Většího v Přelouči, část oltáře v bývalém městském špitále v Chrudimi, řezby a dřevěná ostění ve statku na Podhůře, řezby a kulisy pro staré divadlo v Chrudimi v letech 1852–54.

Roku 1849 byl v Rabštejnské Lhotě slavnostně posvěcen kamenný kříž se zpodobněním Spasitele, společné dílo Kokeše a škrovádkého kameníka Ročka.

Od roku 1863 až dodnes se v klenutí štítu domu čp. 165/III v Palackého ulici, tj. ve štítu tehdejší Všeobecné nemocnice, nachází Kokešem zhotovená busta prvního konstitučního purkmistra Jana Martiniho se symboly víry, naděje a lásky. S Janem Martinim, prvním chrudimským konstitučním purkmistrem a mecenášem umění, pojil malíře Kokeše přátelský vztah – bydlil na jeho statku na Podhůře společně s malířem Václavem Anderlem a statek vyzdobili četnými nástěnnými malbami, štukami, řezbami, jeho terasu a schodiště sochami.

Veřejnost si Jana Kokeše výrazně připomněla v říjnu 2016, kdy byla v chrudimském Pippichově divadle představena nově zrestaurovaná divadelní opona (druhá nejstarší v Čechách) s motivem „Libušina věštba, Kazi, Teta, Libuše“. Opona byla malířem vytvořena pro staré chrudimské divadlo, které stávalo na místě dnešní Komerční banky a byla poprvé slavnostně odhalena v roce 1854 za přítomnosti Františka Škroupa, poté sloužila až do konce 19. století. Tato ojedinělá kulturní památka byla Regionálním muzeem v Chrudimi zapůjčena Městu Chrudim a spouštěna bude pouze při výjimečných příležitostech.

O přechylování ženských příjmení

Díl 2.

Se zákony na jazyk nechod'te

Přihrát polívčičku si občas zkoušejí i někteří politici, tzv. liberální. Např. v roce 2013 zákon na nepřechylování připravila ODS. Naštěstí tenkrát zasáhla tehdejší předsedkyně senátní ústavní komise Eliška Wagnerová, která řekla, že „Zákon by přirozený vývoj jazyka neměl urychlovat.“

Přirozenost jazyka

Podle bývalého ředitele Ústavu pro jazyk český, Karla Olivy, je ženská koncovka tím nejpřirozenějším příznakem mluvnického ženského rodu. Pokud někdo trvá na tom, že ji tam nechce, tak ji musí suplovat něčím jiným – křestním jménem nebo titulem, ale nikoliv ve zkratce. Ing. Novák pak může být muž i žena. Jazyk má ale tendenci k určité ekonomii, aby se věci vyjadřovaly pokud možno stručně. A tady je nejstručnější přidání koncovky.

Dokud nebudeme vědět, jak řešit problémy s nepřechylováním, je zbytečné se tím vůbec zabývat.

Nejsme jediní

Jedním z dalších argumentů odpůrců přechylování je tvrzení, že jsme jedinou zemí v Evropě, kde se ženská příjmení přechylují. Tak tedy vezte, že přechylují nebo jinak „komolí“ cizí jména kromě nás i Slováci, Poláci, Rusové, Litevci, Islandčané a Řekové. A takoví Lotyšši zachází ve změnách cizích příjmení ještě dále. Ti mění i jména mužů-cizinců. Např. Václav Havel by se tam psal jako Václavs Havels atd.

Za každou cenu být originální

Snahu být za každou cenu originální ženám s mužským příjmením nikdo neodpáře. Psycholožka Lenka Čadová dodává: „Běžně se ženy uchylují k těmto trendům se záměrem zviditelnění či atraktivnějšího image. Řada žen tuto možnost sice využívá i z důvodu zjednodušení oslovení v komunikaci, pokud např. pracuje pro zahraniční firmu, ale v našich tradicích je přechylování běžné, předávané z generace na generaci. A narušování běžných zvyklostí upoutává pozornost,

případně některé lidi ohromí a vzbudí otázky. A to je záměrem.“

A ještě jednou Lenka Čadová: „Osobně si myslím, že na českém jazyce je krásné právě to, že příjmení odlišuje muže od ženy. Važme si svých kořenů!“

Jména slavných žen

Na závěr snad jen malou poznámku k tomu, jak se stavíme k ženským příjmením známých osobností, zejména umělkyní a sportovkyň. Mnohokrát jsem zaznamenal, jak česká tenistka hovoří o soupeřkách cizinkách bez přechýlení. Ale novináři i fanoušci je přesto vyslovují přechýleně. Prostě Serena Williams pro nás bude vždy Serena Williamsová. Je to zkrátka hluboký český úzus, a s tím nikdo nic neudělá. Nepřechýlenou formu užíváme jen v tom případě, že ono příjmení je zároveň jakási značka. Kdyby někdo řekl, že si pustil desku Edith Piaf, působilo by to zvláště. Ale takovýchto značek je jako šafránu. Častěji se u nás říká Sophia Loren, ale ani Lorenová nám nezní divně. Kariéra sportovkyň je pak většinou příliš krátká na to, aby se jejich jméno stalo značkou. Výjimku tvoří třeba bývalá krasobruslařská hvězda Sonja Henie. K té značce ovšem potřebovala mezi lety 1927–1936 třikrát vyhrát olympiádu, desetkrát mistrovství světa a šestkrát mistrovství Evropy, tedy vlastně nikdy neprohrát. Jinak se ke značce dostala bývalá argentinská tenistka Gabriela Sabatini. Ta sice hrála poměrně krátce a oproti mnoha jiným toho zase tolik nevyhrála, ale propůjčila své jméno jakési voňavce. Dámy na celém světě tak mívaly v kabelce lahvičku s etiketou Sabatini. V této souvislosti by Sabatiniová znělo také podivně.

zdeněk jirásek

Zdroje:

Literární noviny říjen/2019 – Debata o přechylování není záležitost jazyka, ale ideologie, autor Jiří T. Král

Týdeník rozhlas č. 40/2019 – Úvahy o jazyce, autor Pavel Štěpán

Kniha o češtině, díl 1., kapitola Jazyk ženy aneb Feministická lingvistika, autorka Světlana Čmejrková

Informace ze života ZUŠ Slatiňany

Stejně, jako života celé republiky, tak i naší školy se zásadně dotkla nutná opatření a omezení vyhlášené 10. 3. 2020 vládou ČR, v souvislosti s plošným rozšířením zákeřného viru z Číny. Od středy 11. 3. 2020 byly uzavřeny základní školy a postupně ve velmi krátké době tato situace nastala i pro všechny stupně školství, včetně základních uměleckých škol. Naše škola, jako většina jiných, zahájila tzv. formu „distančního vyučování“. Tento způsob výuky „na dálku“, kdy je kontakt mezi vyučujícím a žákem zprostředkovan počítačovými technologiemi, byla pro všechny novinka, improvizace, náhražka. Ovšem asi nejlepší možné řešení v této nové, nikdy předtím nevyzkoušené situaci. Nelehké pro žáky, učitele, ale především i pro rodiče. Všem bych chtěl poděkovat za spolupráci.

V pondělí 11. 5. 2020 jsme zahájili výuku v naší škole v individuálních předmětech hudebního oboru a výtvarného oboru. Hudební obor se vyučuje po 1–2 žácích na jedné hodině. Do konce školního roku se nebudou vyučovat soubory a hudební nauky. Podmínky výuky jsou přizpůsobeny mimořádným okolnostem – důsledná hygienická opatření, žáci ve výtvarném oboru jsou po jednom v lavici, maximální počet ve třídě pro jednu skupinu výtvarníků je 10 žáků, minimální odstup jsou 2 metry, žáci mohou (kde to jde) používat průhledné štíty, které škola zakoupila a vydezinfikované je žákům pro výuku zapůjčuje.

25. 5. 2020 zahajujeme také výuku celého tanečního oboru. I zde jsme učinili velice přísná opatření v rámci hygienické bezpečnosti. Vyučovat se bude v maximálním počtu 8 pro jednu skupinu. Podrob-

nější informace v souvislosti s hygienickým zabezpečením výuky jsou na [www stránkách naší školy](http://www.stránkách naší školy).

Bohužel, všechny kulturní akce, které v tomto jarním období naše škola pravidelně pořádala, jsme do 30. června museli zrušit. Jestli to situace dovolí, tak tradiční vystoupení tanečního oboru, které se každé jaro koná v divadle Karla Pippicha v Chrudimi, se přece jenom ještě letos uskuteční, a to ve dnech 24.–26. 11. 2020. A rádi bychom v podzimních měsících uskutečnili vystoupení hudebních souboru školy v sokolovně.

Poprvé v historii konání hudebních soutěží základních uměleckých škol se po okresních kolech tato soutěž musela zrušit. V klavírní soutěži získalo klavírní duo Anežka Peřinová, Anna Křičenská 3. cenu (vyučující Mgr. D. Coufalová). V okresním kole soutěže ve hře na smyčcové nástroje získali ve svých věkových kategoriích žáci Josef Šafránek 2. cenu, Barbora Závodná 3. cenu, Patrik Papoušek 3. cenu (vyučující A. Křivský). Ze třídy Jitky Šottové získali Anna Richtrová 3. cenu, Jitka Přepechalová 3. cenu a Vít Žáček získal 1. cenu s postupem do krajského kola, které však bylo z důvodu pandemie koronaviru zrušeno. Žákům a vyučujícím děkuji za přípravu a dobrou reprezentaci školy a města.

Ve dnech 15. 6.–26. 6. 2020 se uskuteční přijímací řízení a zápis nových žáků do ZUŠ Slatiňany. Podrobné informace naleznete na www.zusslatinany.cz.

Přeji vám pevně zdraví a krásné léto.

Petr Šotta, ředitel ZUŠ Slatiňany

Ozvěny Slatiňan vydává Město Slatiňany, T. G. Masaryka 36, 538 21 Slatiňany, tel. 469 681 102. Složení redakční rady: Ing. Josef Prokš, tajemník, Mgr. Milan Chalupník, Ing. Vít Steklý, členové RM Slatiňany, Mgr. Jana Zemanová, učitelka, Marta Kolouchová, zaměstnanec města. Za obsah článků od občanů (připomínky a názory) redakční rada neodpovídá.

Grafická úprava a sazba: Reklama&tisk, Chrudim, tisk: Tiskárna PORS s. r. o., Chrudim. Registrační číslo MK ČR E 11937.

Uzávěrka příštího čísla je 12. června 2020. ZDARMA.